

Att skriva juridisk analys – en undersökning om språkets betydelse i gymnasieämnet juridik

Deltagande skolor: Östra Reals gymnasium och Anna Whitlocks gymnasium

Deltagande lärare: Eva Bergman Chinapah och Emma Unnersjö

Projektperiod: ht 2017 – ht 2019

Tidigare har språkligt fokuserad didaktik formulerat läs- och skrivstrategier som har setts som allmänna för skolan och i vissa fall för alla ämnen. Detta generiska tänkande kring språkutvecklande didaktik har kritiserats av forskare som utgår från en ämnesspecifik litteracitet, disciplinary literacy, där språklig didaktik inte utgör samma utmaning eller praktik för lärare verksamma i olika discipliner (Shanahan & Shanahan, 2012; Shleppegrell, 2004). Tidigare forskning visar alltså på betydelsen av att undervisa om ämnesspecifik litteracitetspraktik och att ämneslärare bör göra just detta (Mac Mahon, 2014).

I skolämnet juridik på gymnasiet blir detta tydligt. Ämnet är helt nytt för eleverna och den metod som används likaså. En sådan metod är den juridiska metoden som elever behöver lära sig att använda för att analysera juridiska frågeställningar med hjälp av relevanta rättskällor (Melander, 2003; Zetterström, 2017). Att skriva juridisk analys är något som många gymnasielever upplever som svårt. Eftersom språkets precision har så stor betydelse för det juridiska uttrycket blir det svårt att skilja på språkliga formuleringar och innehåll (Blückert, 2010). Denna studie undersöker vad de innebär att undervisa medvetet om den juridiska analysens olika delar och hur de realiseras språkligt. Hur kan undervisningen utformas så att eleverna utvecklas i sin egen textproduktion när de skriver fram en juridisk analys?

Studien genomfördes på gymnasiets högskoleförberedande program i år 1 och 2. Vår studie utgjordes av två interventioner som designats och utformats efter vad vi sett för kännetecken i elevtexter som realiserar en juridiskt kvalificerad analys. Interventionerna föregicks av förtest och avslutades med eftertest. Dessa elevtexter utgör vårt material. Tonvikten i vårt resultat ligger på en kvalitativ analys av elevtexter och vi kan se att vår undervisning i interventionerna gällande den juridiska analysens olika delar och hur de kan realiseras språkligt genom bland annat skrivmallar fått betydelse i elevernas texter och hur väl de realiserar en juridiskt kvalificerad analys.

Genom att utforma undervisningen utifrån de språkliga ideal som råder bland jurister och i den juridiska praktiken visar resultaten i denna studie att en språkmedveten undervisning leder till att elevernas texter mer framgångsrikt innehåller flera kännetecken på en

kvalificerad juridisk analys. Denna studie ger därigenom ett viktigt bidrag till forskning kring juridisk didaktik.

I våra interventioner har vi ständigt återkommit till hur de olika momenten förhåller sig till ämnets övergripande syfte och litteracitetspraktik (Dysthe, Hertzberg & Hoel, 2011). Det har i mångt och mycket handlat om att upptäcka ett ämnesspråks olika lager och se vilka språkligt didaktiska insatser som ger störst utslag på elevers egen produktion av en texttyp, i detta fall juridisk analys. Många av de lärdomar vi gjort i arbetet skulle vara potentiellt relevanta och angelägna även i andra texttyper, skolämnen och skolformer.

Referenser

Blückert, A. (2010). *Juridiska - ett nytt språk*. Uppsala: Uppsala Universitet.

Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T. (2011). *Skriva för att lära*. Stockholm: Studentlitteratur.

Mac Mahon, B. (2014). Making the invisible visible: disciplinary literacy in secondary school classrooms. *Irish Educational Studies*, 33:1, 21-36.

Melander, J. & Samuelsson, J. (2003). *Tolkning och tillämpning*. Uppsala: Iustus Förlag AB.

Shanahan, T. & Shanahan, C. (2012). What Is Disciplinary Literacy and Why Does It Matter? *Topics in Language Disorders* 32.

Schleppegrell, M. (2004). *The Language of Schooling*. Mahwah: NJ Lawrence Erlbaum.
Tschudi, Stephen (red). Upper Montclair, NJ: Boynton/Cook.

Zetterström, S. (2017). *Juridiken och dess arbetsätt*. Uppsala: Iustus Förlag AB.

Skolverket (2011). *Läroplan för gymnasieskolan*. Stockholm: Skolverket.

Konferenser och seminarier

Bergman Chinapah, E. & Unnersjö, E. (2017, oktober). Läsa rättsfall – om att synliggöra juridiska läspraktiker. Leda Lärande, Stockholm.

Bergman Chinapah, E. & Unnersjö, E. (2017, oktober). Läsa rättsfall – om att synliggöra juridiska läspraktiker. Lärarnas forskningskonferens, Nacka.

Bergman Chinapah, E. & Unnersjö, E. (2018, oktober). Att upptäcka en ämneslitteracitet - Skriva juridisk analys. Lärarnas forskningskonferens, Botkyrka